

Spomenu Ludwiga Grammingerja

Ludwig in Paula Gramminger, nerazdružljiva prijatelja, jeseni 1977 v Chamonixu

V noči s 27. na 28. avgust je v Münchnu, star skoraj enaindevetdeset let, preminil gorski reševalec veterani, izumitelj številnih orodij, pripomočkov in metod za reševanje v gorah, ljubeznivi, dobrončrni in nadvse skromni človekoljub **Ludwig Gramminger**.

Po letošnjih preštevilnih žalostnih dogodkih in slovesih, ki so tako boleče prizadeli slovenske reševalce in planince, nas je doletela še vest o odhodu pokojnika, ki si je že davno pridobil tudi naše spoštovanje in občudovanje. Z njim smo že od konca štiridesetih let, še posebej pa od formalne ustanovitve Mednarodne komisije za reševanje v gorah (IKAR) v Boznu leta 1955, sodelovali in drugovali udeleženci njenih občnih zborov in strokovnih srečanj. Njegov reševalni sedež je znan po vsem svetu; marsikje mu, tako kot pri nas, pravijo kar *graminger*.

Bil je iz preproste družine. Mlada leta je preživel podobno kot drugi mestni paglavci njegovega družbenega porekla, se šel ravbarje in žandarje, se potikal po poljih in gozdovih, kuril taborne ognje. Izučil se je za pasarja. Poklic mu je dal znanje in veščine, ki jih je – spreten in pronicljiv, kot je bil – že kmalu potreboval pri snovanju in izdelavi naprav za reševanje v gorah. V tem je

bil preprosto nenadkriljiv: sam si je izmislil napravo, jo sam izdelal in s tovariši v prvi naslednji akciji že tudi preizkusil in uporabil, ko je bilo treba oskrbeti ponesrečenca v gorah.

V gore ga je privedla radovednost, ki so jo v njegovi mladi duši zdrmili filmi in pripovedi članov »Prijatelj narave«. Nedeljo za nedeljo je s tovariši odhajal v kopne in zasnežene gore. Kmalu je pridobil plezalne in smučarske izkušnje. Prvo reševanje je opravil z improviziranimi vlakami, ki jih je kar sam »pricopral« na kraju nesreče.

Odlučil za njegovo življenjsko pot je bil časopisni oglas, s katerim je leta 1925 izpostava gorske reševalne službe na münchenškem glavnem kolodvoru vabila k sodelovanju mladeniče nad dvajset let starosti.

Opravil je izpit iz prve pomoči in se znašel med pripravniki, s katerimi je odhajal na akcije. Orodja in priprav skoraj ni bilo in prav to ga je že od vsega začetka usmerilo k snovanju raznovrstnih reševalnih pripomočkov. V prostorih GRS je ustvaril delavnico, kjer je v prostem času neumorno delal in ustvarjal.

Njegovo alpinistično znanje je naglo napredovalo. Bil je nadarjen plezalec in se je v kratkem času izkazal v tedanjih najtežjih kopnih in od leta 1927 dalje tudi lednih smerih. Leto dni kasneje je izpolnil pogoje za sprejem v sekcijo Bayerland DÖAV.

V gorah se je seznanil tudi s svojo kasnejšo soprogo Paulo. Bila je šilvilja, ki se je spoznala na delo z usnjem in platnom in še na marsikaj. Bila sta v pravem pomenu besede zgleden, od vseh, ki smo ju poznali, občudovan par z obiljem srčne kulture.

Veliko je pripomogla k uresnitvi njegovih zamisli in opreme. Bila sta idealna realizatorja v akcijah splošnih zamisli. Vselej skupaj, preprosta, delovna, zraven tega prava gorska potepuha, ki sta še v poznih letih lazila po gorah sveta. Njen odhod ga je zelo potrl, z njim se ni nikoli sprijaznil, prenesel ga je le, ker je bil globoko v sebi prepričan, da se onkraj groba spet srečata.

Na njegovo življenje sta močno vplivala še dva dogodka. 8. maja 1931 je z dirkalnim kolesom drvel za dostavnim vozilom, ki se je nenadoma ustavilo. Bil je ob desno oko. Z obilico vaje in potrpljenja je nekako premostil posledice in ostal aktiven reševalec. Bavarska GRS je cenila njegovo dotedanje delo. 9. julija 1931 je postal prvi nemški poklicni gorski reševalec.

Odtlej je njegovo življenje postalo eno samo odhajanje v akcije, vračanje z akcij, ustvarjanje v delavnici, organiziranje reševalnih postaj, priprava tečajev, med bombardirani v vojni tudi iskanje in reševanje zasutih v ruševinah rojstnega Münchna.

Uvedel je uporabo ročnega vitla in nekaterih drugih pripomočkov za dviganje in spuščanje v steni z jeklenico. Ukvarjal se je z akia čolnom, po vojni je izdelal razstavljivo ekstenzijsko opornico, podobno Thomasovi, ki jo nemška GRS verjetno še vedno uporablja. Bil je

Čez zelene trate

ZVONKO ČEMAŽAR

*Čez zelene trate
grem med hribe v svate;
že tam gozd šumi,
potok žubori
in pastirček vriska,
na piščalko piska;
srečen sem, vesel,
da bi ves svet objel.*

*Bele so planine,
v cvetju že doline;
spletel venec nov
iz tisoč bom cvetov.
Tam na oknu beli
bodo še dehteli;
ko pa se ospo,
novi se razcveto.*

*Kaj bi ne prepeval,
svetu razodeval,
da res ljubim jo
tole zemljico.
Živa je narava,
v vetru pesem plava;
sredi teh gora
sreča je res doma.*

neverjeten praktik. Na svoja strokovna srečanja so ga kot imenitnega dajala prve pomoči in predavatelja vabila celo zdravniška športna združenja. Kdor pozna miselnost teh krogov na zahodu, ve, da to pomeni več kot najvišje odkrivanje.

Sodeloval je v neštetihih akcijah in večino teh tudi vodil. Med njimi je bilo veliko izjemno zahtevnih in mednarodno odmevnih posegov.

V letih 1935 do 1937 ga zasledimo v Bernskih Alpah, kjer je s tovariši hitel na pomoč in iskal ponesrečene alpiniste v severni steni Eigerja. V nemogočih razmerah, med vremenskimi preobratih, so iskali in prenesli v dolino posmrtno ostanke **M. Sedlmayerja**, **K. Mehringerja**, **E. Rainerja**, **T. Kurza**, **W. Angererja**, **R. Petersa** in **A. HinterstoiBerja**.

Avgusta 1957 je v isti steni vodil akcijo, v kateri so poleg nemških reševalcev sodelovali Francoz **L. Terray**, Italijani **R. Cassin** in **C. Mauri**, Nizozemec **T. de Booy**, dr. **J. Hajdukiewicz** s poljsko skupino ter **E. Friedli** in **M. Eiselin** s švicarskimi reševalci. Uspelo jim je rešiti samo **C. Cortija**; **S. Longhi**, **G. Nothdurft** in **F. Mayer** niso preživeli.

V *Laliderer Spitze* je krstil kar dvoje svojih izumov: leta 1939 svoj reševalni sedež, *graminger*, septembra 1955 pa svoj *vitel*. Z njim in jeklenico so potegnili ponesrečenca iz poledenele stene.

Večkrat je hitel na pomoč v prostranstva Watzmanna, kjer je kljub mrazu in snegu po vremenskih preobratih uspelo nekaj čudežnih rešitev mladih ljudi. Uspelo mu je tudi, da tamkaj kljub hudemu zoprvanju postavi bivač za reševalce in alpiniste v silii.

S tovariši je po desetih dnevih zezebanja in naporov iz stene Hochwannerja iztrgal živega fantiča **E. Wuzema**. Dogodek je bil začetek dolgotrajnega prijateljstva. Konec septembra 1985 sta v starosti 79 oziroma 66 let v družbi s prijatelji s skupnim vzpomem čez steno obudila spomin na srečno preživetje.

Ludwig Gramminger je bil prek šest desetletij v vrstah reševalcev. Gorskemu reševanju je posvetil vse svoje življenje, v gorah je bil srečen

in zadovoljen tudi zadnja leta pred smrtjo.

Za reševanje je imel šesti čut, v akcijah je vselej vztrajal do konca. Njegovo vodilo, ki so ga potrdile številne presenetljive rešitve, je bilo: Konec upanja je šele tedaj, ko ponesrečenca najdemo mrtvega.

V mislih na njegov prispevek tehniki reševanja in njegove storitve bomo Ludwiga Grammingerja ohranili v lepem spominu tudi slovenski gorski reševalci.

Pavle Šegula

Četrto stoletje PD Fram

Člani Planinskega društva Fram so letošnjega 6. junija s slavnostno sejo proslavili 25-letnico društva. Moški pevski zbor KD Slivnica, učenci OŠ Fram, violinist **Primož Ribarič** in citrarka **Anita Purgaj** so se v kratkem kulturnem sporedu predstavili planincem in gostom. Navzoče je v imenu PZS pozdravil **Srečko Pungartnik**, v imenu Mladinske komisije pa **Bojan Rotovnik**. Slavnostna govornica je bila društvena predsednica **Stanka Vobič**, ki je povedala, da so bili na framskem območju planinci že v času Avstroogrske, včlanjeni pa so bili v SPD Maribor in Ruše. Že v času kraljevine Jugoslavije je tla želja po lastnem planinskem društvu, po koncu svetovne vojne je bilo za to celo nekaj pobud, vendar je do tega prišlo šele 9. junija 1972,

potem ko je ob pomoči družbenopolitičnih organizacij v Framu s predsednikom **Maksimiljanom Berglezom**, sosednjih planinskih društev in PZS iniciativni odbor, v katerem so bili **Jože Berglez**, **Franc Vinkler**, **Ivan Stavbar**, **Stanko Cehtl** in **Tone Lorenčič** pripravil ustanovni občni zbor.

Novo ustanovljeno PD Fram je štel 102 člana, na ustanovnem zboru pa so sprejeli društveni znak z napisom Planinsko društvo Fram in s simbolom arnike kot planinske, zdravilne in zaščitene rože v sredini. Prvi predsednik je bil Jože Berglez.

Naslednja leta je bila najuspešnejša društvena dejavnost izletništvo v sredogorje in tudi v visokogorje, v povezavi s tem pa izobraževanje za vodnike; zdaj dela v društvu 15 vodnikov in tri mentorice. Društvo skrbi za podmladek tudi v osnovnih šolah v Framu, Račah, Hočah in Slivnici; za leto 1991 so njihovi mladi planinci prejeli priznanje na tekmovanju Mladina in gore, dve leti pozneje pa so se med 42 ekipami uvrstili na prvo mesto na takem tekmovanju in leto dni pozneje na drugo. Zadnjih šest let društvo izdaja svoje glasilo »Planinski odmevi« ki je izšlo tudi ob 25-letnici društva in ki je v glavnem posvečeno društveni zgodovini in spominom.

Društvo, ki pozimi prireja planinska predavanja in z napotki o planinski opremi pripravlja svoje člane na po-

Zahvala

Zahvaljujemo se Gorski reševalni službi (Postaja Celje) za hitro intervencijo, ki so jo izvedli 10. in 11. 9. 1997 pri prevozu našega moža, očka, brata, strica in prijatelja **Petra Žičkarja** iz Krškega v dolino.

Tega dne je namreč naš dragi Peter doživel srčni infarkt na vrhu Turške gore nad Okrešljem. Žal ga ni preživel, zato so reševalci pripeljali v dolino njegovo truplo. Zahvala gre tudi policijskemu helikopterju iz Celja.

Naš Peter je bil pokončen mož, velik ljubitelj gora, predvsem skalovja, klinov in vrvi. Nikoli ni potarnal, da je z njegovim srcem kaj narobe. Kaže, da še sam ni vedel, kako je bolan. Čeprav smo bili v zahtevnih gorah (v skupini smo bili štirje), smo hodili zelo zmerno, pa tudi vroče ni bilo.

V uteho nam je le to, da je smrt nastopila v trenutku in je mož tako rekoč z nasmehom na ustnicah preminil. Zanj prav gotovo velja pregovor, ki pravi: »Drevesa umirajo stoje.«

Njegovi zaljubljeni,
PD »Videm« iz Krškega
in Slavko Petan